

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА ВИХОВАННЯ

УДК 37:78.071.2:780.647.2(44)

Максим ГАФИЧ
(Київ, Україна)

АКОРДЕОН І МИСТЕЦЬКА ОСВІТА У ФРАНЦІЇ: РОЗВИТОК АКАДЕМІЧНИХ ТРАДИЦІЙ ВИКОНАННЯ

Вища академічна освіта для акордеону стала можливою у Європі у другій половині ХХ століття: акордеон здобув легітимність у світі музики. Сьогодні багато європейських навчальних мистецьких закладів пропонують навчання гри на акордеоні. Впровадження цього інструмента в різних консерваторіях відбувалось в кожній країні індивідуально. Одним з перших, на початку ХХ ст. баян-акордеон з'явився у консерваторії Києва. Потрібно наголосити, що акордеон не мав власного академічного репертуару, а послуговувався репертуаром популярної музики. Зчасом, композитори звертаються до баяна і пишуть для цього інструменту оригінальну музику. Початкове навчання гри на баяні-акордеоні опирається на оригінальний репертуар сольного та ансамблевого компонування.

Відкриття першого класу акордеону в національній регіональній консерваторії Обервільє-ля-Курнев відбулось у 1965 році. **Шарль Топен** і **П'єр Монішон** були першими викладачами по класу акордеона, вони привели на навчання учнів із сусідніх приватних шкіл і ознайомили їх із репертуаром для концертного виконання на акордеоні.

У 1966 р. Вищий мистецький навчальний заклад Франції, став моделлю **Марселя Ландовського** для розробки та запуску реформи спеціалізованої музичної освіти у Франції, реалізуючи політику підтримки професіоналів на «національному» і «регіональному» рівнях. Політика Марселя Ландовського ґрунтувалась на ідеях: ідея «доступність для всіх» і прагнення «готувати професійних музикантів на основі критеріїв інструментальної віртуозності, володіння технікою»[1, 27].

Клод-Анрі Жубер стверджував: «Читка з листа і інструментальна техніка залишаються фундаментальними основами нав-

чання у французькій музиці» [2, 65]. Отже, головною метою навчання у консерваторії стало навчання технічним навичкам управління музичним звуком. Ця система мала ефект посилення індивідуальної практики і розвитку навиків сольного виконання, система спонукала до ізоляції та не розвивала аматорську практику. Клод-Анрі Жубер робить висновок про необхідність розвитку «популярної» музики.

У 1970 році акордеоніст і композитор **Ален Еббот** заснував UPAC (Спілка сприяння концертному акордеону), щоб отримати визнання акордеону й додати його до складу академічних інструментів Паризької вищої національної консерваторії. Ця асоціація стане джерелом створення численних музичних творів для акордеона, але буде розвиватись в напрямку певної елітарності, відкидаючи народний вимір інструменту. Метою цих акордеоністів стане визнання акордеона як інструмента, здатного виконувати класичний репертуар, щоб інструмент зміг остаточно увійти в консерваторії і розглядатися як інструмент так само, як і інші академічні інструменти, щоб інтегрувати акордеон у світ класичної музики, а також, сприяти тому, щоб для акордеона композитори писали музику й розширювали репертуар інструмента.

У 1977–1986 роках класи акордеона Шарля Топена та П'єра Монісона отримали справжнє визнання своєї педагогічної праці. Видатні виконавці-акордеоністи цього часу – Ален Ебботт, Андре Астье, Марсель Аццола, П'єр Монішон, Хуан-Хосе Мосаліні, Діно Негро.

Інструмент акордеон, на думку французьких музикантів (Жак Шарпантьє, Марк Блюз, Каміль Руа або Моріс Флере) – мультиестетичний феномен, який знаходиться в постійній еволюції. У Франції **Едуард Дюле**, президент UNAF, говорив про те, що: «акордеон має величезні можливості. З акордеоном можна все» [3, 44].

Моріс Флере у 1980-х рр. підтримував шлях демократизації акордеонної освіти, наголошуючи на важливості розвитку аматорської практики та відкриття закладів, де мають розвиватись різноманітні музичні практики і жанри.

На думку М. Флере, «різноманітність практик є основою демократизації музики. Інститути повинні приводити студентів

на концерти, нехай вони займаються різними інструментами, допоможіть їм відкрити різні течії та музичну естетику, щоб загострити їх бажання, цікавість і мотивацію» [4, 240–241].

Національний освітній орієнтаційний план, установчі проекти, правила навчання в консерваторії спрямовані на глобальну освіту, різноманітність естетик та практик: «Глобалізація навчання – це важливість уникати сегментації навчання шляхом створення необхідних зв'язків між навчальними практиками. Музичне навчання має бути глобальним, щоб бути узгодженим. Але реалізацію такого фундаментального підходу у формуванні навичок не завжди легко розробити. Навчання насправді має гарантувати фундаментальну базу, що живиться різноманітністю досвіду, у тому числі через внесок інших мистецтв» [5, 2].

Різні практики та різноманітність естетики можуть доповнювати одна одну й бути корисним для розвитку музиканта. Тому вчитель повинен підтримувати учня в розвитку музичної культури і мистецтві якомога ширше, підходячи до різних естетик: «Мистецька освіта – перший вектор демократизації культури. Це дозволяє нам тренувати естетичне почуття і розвивати чутливість і пробудження через задоволення від експериментів. Художня підготовка визнається сьогодні як складова освіти дітей та молоді, беручи участь у формуванні їх особистості, розвиваючи їх культуру та здатність до концентрації пам'яті» [6, 48]. Від музикантів сьогодні не в останню чергу вимагаються навички адаптації та відкритість. Учні більше не повинні зосереджуватися виключно на опануванні музичної мови та техніки. Така ідеологія навчання більшою мірою адаптована до потреб учня. Множинність практик потрібна для того, щоб стати активом у навчанні музиканта та в будівництві його власної музичної ідентичності. Роль школи розглядається як така, яка дозволяє кожному розвиватися.

Отже, сучасний акордеон у Франції – це інструмент, який розвиває класичні традиції виконання. Водночас, інструмент традиційно має народний та естрадний репертуар, який є частиною французької культурної спадщини, при тому виконання такої музики має власну специфіку, й техніка гри при цьому така ж складна, як і в «класичному» репертуарі.

Класична музика є еталоном навчання в консерваторії протягом багатьох століть. Але культурне розмаїття акордеону є основою успіху інструменту в сучасній музичній культурі, і складає підґрунтя його інтеграції в перспективі. Можливості акордеона роблять його інструментом *par excellence* для музично-естетичного навчання.

Література:

1. Noemi Lefebvre, «Marcel Landowski : une politique fondatrice de l'enseignement musical», in Enseigner la musique n°12, cahiers de recherche du Cefedem Rhône-Alpes et du CNSMD de Lyon, Lyon, 2014, 112 p.
2. Claude-Henry Joubert, Enseigner la musique, Paris, Van De Velde, 1996, 259 p.
3. Pierre Monichon, Alexandre Juan, L'accordion, Saint-Amand-Montrond, Editions, Cyrill Demian, 2012, 108 p.
4. Marc Bru, Que sais-je: Les méthodes en pédagogie, Paris, PUF, 1990, 218 p.
5. Yvan Mourton, L'accordion et l'orchestre, Mémoire de Master II Recherche Arts Spécialité Musique, Université Michel de Montaigne Bordeaux II, 2008.
6. Vinko Globokar, «Plaidoyer pour une remise en question», in Enseigner la musique n°2, cahiers de recherche du Cefedem Rhône-Alpes et du CNSMD de Lyon, Lyon, 1997, 232 p.

УДК 78.071.5:37.018.43]:785.071.2

Світлана КУЗЬМЕНКО

(Сновськ, Україна)

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ У МИСТЕЦЬКИХ ШКОЛАХ

Мистецькі школи мають великий потенціал для проектної діяльності. Це один з ключових напрямків, який є актуальним у розвитку реальних вмінь та навичок, що стимулює творче самовираження через дослідження, розвиває критичне мислення та надає можливість реалізувати власні ідеї та задуми.